

הקלפה, כתוב שרפים עמדים ממעל לו, ממעל לאותה קלפה. שמן למאור - זה שמן משחה עליון שבא מלמעלה. שנים שמן הם, והם שנים. (אחד) למעלה שנקרא שמן המאור, ואחד למטה שנקרא שמן למאור. שמן המאור הוא עליון, שעומד בודאי ולא פוסק לעולמים, ותמיד מלא משחת קדש, וכל הברכות וכל האורות וכל המנורות כלם מתברכים ונאורים משם. שמן למאור, לפעמים מתמלא ולפעמים לא.

עוד, הרי שנינו, כתוב (בראשית א) ויעש אלהים את שני המארות הגדלים וגו', ואף על גב שהרי פרשוהו החכמים וכף הוא, אבל שני המאורות הגדולים האלה - שמן המאור ושמן למאור. עולם עליון ועולם תחתון. אחד זכר ואחד נקבה. וכל זמן שהזכר והנקבה באים פאחד, שניהם קרויים בלשון זכר. ומשום שהעולם העליון נקרא גדול, בשבילו העולם התחתון שמתחבר עמו בכלל נקרא גדול. בין שנפרדים זה מזה, הם נזכרים בפרט, כל אחד ואחד פראוי לו. זה נקרא גדול, וזה נקרא קטן. ומשום כך אמרו הראשונים, שיהיה אדם זנב לאריות, ולא ראש לשועלים. שפשהוא עומד בתוף האריות, ונב האריות הוא אריות בלי הפרדה. ואם בתוף שועלים, אפלו שהוא ראש - ראש השועל הוא שועל בלי הפרדה, ונקרא שועל.

וזה סוד הפסוק הזה, שהרי

ויעש אלהים את שני המארות הגדולים, ואי בגו שועלים, אפילו איהו (דף קמ"ז ע"ב) רישא.

רישא דשועל שועל איהו, בלא פרודא, ושועל אקרי.

ורזא דא האי קרא, דהא בקדמיתא כד יתבין פחדא, שני המאורות

וארצה את יי', את דייקא, פגוונא דא דכתיב בהאי קרא, דכתיב, (ישעיהו ו) ושוליו מלאים את ההיכל, את דייקא לאסגאה הדיא קליפה. כיון דאמר רזא דהדיא קליפה, כתיב שרפים עומדים ממעל לו, ממעל להדיא קליפה.

שמן למאור, (שמות כה) דא משח רבות עלאה, דאתיא מלעילא. תרין שמן אינון.

ואינון תרי, (ד"א חד) לעילא, דאקרי שמן המאור. וחד לתתא דאקרי שמן למאור. שמן המאור איהו עלאה, דקיימא בודאי, ולא פסיק לעלמין, ותדיר מליא רבות קדשא, וכל ברפאן, וכל נהורין, וכל בוצינין, פלא אתברכאן ואתנהרן מתמן. שמן למאור, לזמנין אתמליא ולזמנין לא.

תו, הא תנינן, כתיב (בראשית א) ויעש אלהים את שני המארות הגדולים וגו', ואף על גב דהא אוקמוה חברייא, והכי איהו. אבל שני המארות הגדולים אלין: שמן המאור, ושמן למאור. עלמא עלאה, ועלמא תתאה. חד דכר, וחד נוקבא. וכל זמנא דדכורא ונוקבא אתיין פחדא, תרווייהו קריין בלישנא דדכורא. ובגין דעלמא עלאה אקרי גדול, בגיניה עלמא תתאה דאתחבר בהדיה בכללא, אקרי גדול.

כיון דאתפרש דא מן דא, אדפרו בפרט, כל חד וחד פדקא חזי ליה. דא אקרי גדול, ודא אקרי קטן. ובגין כך אמרו קדמאי, דליהוי בר נש זנבא לאריותא, ולא רישא לשועליא. דכד איהו קיימא גו אריותא, אקרי כלא בכללא דאריותא. זנבא דאריא

אריא איהו, בלא פרודא. ואי בגו שועלים, אפילו איהו (דף קמ"ז ע"ב) רישא.

רישא דשועל שועל איהו, בלא פרודא, ושועל אקרי.

ורזא דא האי קרא, דהא בקדמיתא כד יתבין פחדא, שני המאורות

הגדולים אתקרון, אף על גב דדא זנבא לגבי דעלאה. פיון דדא אתפרש מעלאה, כפיכול למהוי רישא לשועלים, כדין אקרי קטן. ועל רזא דא שמן המאור, דלא פסיק לעלמין, וקיימא בסליקו עלאה למשלט ביממא. שמן למאור פסיק, ואקרי קטן, ושלטא בלייליא. וחמש בוסמין אינון לגו שמן וקטרת, ואף על גב דאיהי חד אינון תרין וכלא חד. (שמות כה) אבני שהם וגו'. כל הני תליסר אינון ואינון תקוונא דמשפנא.

בראשונה כשיושבים כאחד, שני המארת הגדלים נקראו, אף על גב שזה זנב אל העליון. פיון שזה נפרד מהעליון כפיכול להיות ראש לשועלים, אז נקרא קטן. ועל סוד זה שמן המאור, שלא פוסק לעולמים ועומד בעליה עליונה לשלט ביום. שמן למאור פוסק, ונקרא קטן, ושולט בלילה. וחמשה בשמים הם לתוף שמן וקטרת, ואף על גב שהיא אחד - הם שנים, והכל אחד. אבני שהם וגו'. כל אלה שלשה עשר הם, והם תקוין המשכן.

וחורנו לדברים הראשונים. זהב - הרי נאמר ששבעה מיני זהב הם. ואם תאמר שזהב הוא דין וכסף הוא רחמים, ועולה הזהב למעלה ממנו - לא כף! שודאי זהב עולה יותר הוא על הכל, אבל זהב הוא בדרך סתם, וזה הזהב העליון, שהוא שביעי מכל מיני הזהב, וזהו הזהב שמאיר ונוצץ לעינים, וזהו שפשיצא לעולם, מי שמשגיג אותו טומן אותו בתוכו, ומשם יוצאים ונמשכים כל מיני זהב.

מתי נקרא זהב? מי שנקרא זהב? כשהוא באור, ומתעלה בכבוד הפחד, והוא בשמחה עליונה לשמח את התחתונים. וכשהוא בדין, כשמשתנה מאתו גון לגון תכלת שחר ואדם, אז הוא בדין הקשה. אבל זהב הוא בשמחה, ובעלילת הפחד של שמחה עומד ובהתעוררות השמחה.

וכסף - למטה, הסוד של זרוע ימין, שהרי הראש העליון הוא זהב (דין), שפתיב (דניאל ב) אנת ראש הזהב. תזהו וזרועותיו של כסף למטה. (ואימתי נשלם הכסף? כאשר הוא נכלל וכו') וכשנשתלם הכסף, אז נכלל בזהב, וסוד זה - (משלי כד) תפוחי זהב במשכיות כסף. נמצא

ואתדרנא למלי קדמאי, זהב הא אתמר דשבעה זיני זהב אינון. ואי תימא דזהב איהו דינא, וכסף איהו רחמי, ואסתלק זהב לעילא מגיה. לאו הכי, דודאי זהב סליק נתיר איהו על פלא, אבל זהב בארז סתם איהו, ודא זהב עלאה, דאיהו שביעאה מכל אינון זיני זהב, ודא איהו זהב דנהיר ונציץ לעינין, ודא איהו דכד נפיק לעלמא, (ד"א ל"ג נפיק) מאן דאדבק ליה, טמיר ליה בגויה, ומתמן נפקי ואתמשכן כל זיני זהב. אימתי אקרי זהב, מאן דאקרי זהב. פד איהו בנהירו, ואסתלק ביקר דחילו, ואיהו בחדוה עלאה, למחדי לתתאי. וכד איהו בדינא, פד אשתני מההוא גוון, לגוון תכלא אוכם וסומק, כדין איהו בדינא תקיפא. אבל זהב, בחדוה איהו, ובסליקו דדחילו דחדוה קיימא, ובאתערוותא דחדוה. וכסף לתתא, רזא דרועא ימינא, דהא רישא עלאה זהב איהו, דכתיב, (דניאל ב) אנת הוא רישא דדהבא. (דניאל ב) חדוהי ודרעוהי די כסף לתתא. (ג"א ואימתי אשתלים כסף פד אתכליל וכו') וכד אשתלים כסף, כדין אתכליל בזהב, ורזא דא תפוחי זהב במשכיות כסף. אשתכח